

— „Selanov Matiček me je sunil v roko!“ — oglasil sem se jaz milo.

— „Kaj se črnilo nosi v roki? Ven oba!“

Ejej, takrat sva jih pa dobila, da sva se jeden drugemu smilila, a torbica je pa vender ostala zapackana.

V tretje gre rado, pravijo. In res še jedenkrat sem jih nosil, kakor se spominjam. Pri nas je bil poduk dopoldne in popoldne. Mi, kateri smo bili bližnji, odhiteli smo vedno o poldne domov h kosilu. Seveda hoteli smo biti lahki kot ptica, pa smo vselej knjige pustili v šoli. Vender tega ni trpel gospod učitelj. Kolikokrat je dejal: — „Učenec mora imeti vse svoje pri sebi kot vojak. Zatoraj nosite knjige vedno s seboj, lahko se po potu tudi kaj prebere, saj tako ničesar ne znate.“ To smo pač poslušali nekoliko dnij, a potem smo zopet puščali knjige v šoli. Kar najedenkrat, ko smo se vrnili v šolo, pod klopjo ni bilo nobene knjige, nego so bile zložene v velikem kupu na mizi. Gospod učitelj je zapovedal, da si pridemo po nje, vender bile so drage. Za vsako knjigo dobil si dve gorki in jaz, kateri sem imel tisto navado, da sem vedno nosil vse knjige v šolo, dobil sem jih največ. Prav mi bilo.

Povedal sem vam to, mili prijateljčki, da veste, kakovi ne smete biti. V šoli se mora lepo paziti in gospoda učitelja poslušati, če se hočete kaj naučiti. Sprevidel sem to prihodnjega leta tudi jaz, pa sem bil čisto drugi in se nisem več bal šibe. Ljubil me je zato gospod učitelj, kakor tudi stariši, kateri so mi kupili torbico z rudečim obšivom in kozjimi parkeljčki, kakor je bila ona Mlinarjevega Jožeta. Le pridni bodite in radi molite, izvestno jo dobite tudi vi!

Počitniški spomini.

(Piše Basnigoj.)

Mlakarjev Janko ni bil napačen učenec. Prvi ni bil, saj vsi tako ne morejo biti prvi; zadnji pa tudi ne. Tako nekako pri sredi jo je vozil, in če kaj velja stari pregovor: „V sredi, v zlati skledi,“ ne bi mu mogel nihče kaj očitati. Ali Jankov oče je z modrim očesom tako presodil svojega sina, da bi Janko lahko prinašal še boljša spričevala domov. Mislil je toraj oče in si tako premislil, da sinu obljubi lepo plačilo, ako prinese konec šolskega leta odlično spričevalo. In kako plačilo mu je obljubil, kaj menite?

Pri zajutrkju pravi oče Jankotu: „Veš kaj, Janko, ti bi bil lahko še bolj priden. Če mi napraviš to veselje, da boš odličnjak, napravim ti jaz prav posebno veselje za počitnice.“

„Oče, ali bi bili vi zelo veseli, če bi bil jaz odličnjak!“

„Janko, veš, da bi bil!“

„Obljubljam vam, dobri moj očka, da se hočem truditi na vso moč, da bom odličnjak. Trudil se bom pa samo zato, da vam veselje napravim. Rekli so nam v šoli, da moramo starišem streči iz ljubezni, ne pa zaradi plačila. Jaz vas imam pa takole zelo rad“ ... In Janko se je skobalil na očetova kolena in prav tesno

objel dobrega očka. Priletnemu Mlakarju ste solzi kanili na sivo brado, solzi veselja, ker je videl, da ga Janko — njegov najmlajši otrok — zares ljubi.

„Vidiš, Janko, kakor posojuješ, tako se ti bo vračalo. Jaz bom pa prosil strijčka Tomaža, da te vzame na počitnice. Dva meseca boš skakal pod milim nebom, kakor se ti bo poljubilo. In strijček te bo vozil v kočiji in konjiči bodo peketal — po beli cesti, Janko pa na vozi — ali ne bo prijetno?“

Janko je še jedenkrat objel očeta. To je bila menda zahvala in prošnja, da se to vse zares izpolni. Potem je pa šel hitro k pisalni mizici in vse še jedenkrat ponovil, predno je šel v šolo.

Minolo je šolsko leto. Janko je bil mož beseda — oče pa tudi. Janko je bil odličnjak in oče ga je takoj drugi dan odpeljal v Dobovo k strijcu.

Ali kaj, ker na svetu vse tako hitro mine. Toda nobena reč pa menda ne tako hitro, kakor počitnice. Komaj se je Janko zavedel, vže je moral nazaj v mesto. In glejte ga! Štirinajst dnij je vže šola — a Janko je še vedno na počitnicah. Vidite, kako

sedi ob svojem pisalniku. Tako se drži, kakor kak modrijan iz starih časov. Mislili bi na prvi pogled, da dela težko nalogo, ki mu stiska mlade možgane, da mu veliki lasje lezejo na čelo in na modre oči. Prav tak je, kakor tisti učenjaki, ki imajo dolge lase in ki tako hudo izpod čela gledajo.

Toda poglejmo, kaj piše! Le glejte, kar hočete; nič vam ne piše, niti ne računi, tako vam povem. Sedi in sedi, pa ni nobene črtice na papirji. Še pero tako nerodno drži, da ni ničemer podobno. Jankotu vse kaj drugega roji po glavi. Bog zna, kje so njegove misli! Malo bi mislili, da so pri strijcu na počitnicah. Nekaj bi

pač uganili, ali vsega pa ne. Kako neki? Bog zna, kaj je vse počel Janko dva cela meseca, ko je bil prost, kakor jagnje na paši. Veliko je Janko povedal, vsega pa le ni. Zamolčal je posebno rad tri dogodke. Gotovo jih zato ni pravil, ker bi se bil moral sam obtožiti, kako da je bil poreden in lahko mišljen. Ali človek ne sme samega sebe samo hvaliti. Povedati mora tudi napake, posebno takim, ki ga lahko poduče in posvare. Ko bi bil Janko to storil, ne bi bil morda noben človek za to vedel. Ker je pa molčal, povedal je strijcu očetu. Jaz sem bil pa tudi zraven in smo rekli, da bomo za kazen povedali vsem „Vrtčarjem,“ če ga prav nekoliko podražite. Tako se mu seveda ne sme nagajati, da bi bil žalosten. S tem bi prelomili zapoved, ki pravi: „Ljubi svojega bližnjega.“ Hhrati pa pomnite, da boste vi raje povedali, če ste napravili kako nerodnost, kakor da bi trdovratno molčali. Če ne poveste, pridete tudi v „Vrtec,“ in zvedeli bodo učitelji in stariši, in potem vam bo druga pela.

I.

Janko je imel posebno veselje do konj. Ko je bival pri strijcu, sukal se je vedno krog konjskega hleva. Kamorkoli je šel hlapec s konji, Janko je moral

z njim. Večkrat ga je hlapec posadil na konja, večkrat mu izročil voje, da je Janko vodil konje. To je bilo njegovo najljubše razveseljevanje. Če je bil pri kosilu, pa je zaropotal zunaj voz, hitro je bil pri oknu, da je videl konje. Najbolj všeč sta mu bila dva majčkена vranca, katera so imeli grajski otroci. Ti so se vozili sami z njima. Nič ni bilo treba hlapca. Sami so ju komatali, sami napregali, sami brzdali. Janko pa tega ni mogel. Strijčevi konji so bili preveliki zanj. Zato je zavidljivo gledal grajske, kedar so se peljali mimo strijčeve hiše. Sklenil je, da izve, kje se dobijo taki konjički. Potem pa ne jenja prej, da si kupi jednega. Če ne pojde drugače, hoče se učiti, da mu oče od veselja kupi enega murčka — kakor so se imenovali grajski vranci. Toda treba je najpreje zvedeti, kje se dobe. Janko popraša za to hlapca. Ta mu je razodel vže mnogo stvari, gotovo bo vedel tudi za murčke.

Nekega dne prične Janko hvaliti grajska murčka. Hlapec se mu smeje in pravi, da nista nič vredna. Za sto murčkov bi on ne dal strijčeve kobilice. To se je Jankotu vže za malo zdelo, da bi bili konjički, ki so mu tako všeč, tako malovredni. Pa pritajil je nejevoljico in povpraševal, kje so jih grajski kupili. Hlapec mu pove, da so jih privedli cigani.

Sedaj je Janko vedel zadosti. Vredni niso veliko, toraj ne bodo dragi. Treba je le še ciganov in murček bo moj, tako je sklepal in delal račun — brez gospodarja.

Kakor nalašč je pravila še tisti večer družina, da je videla na pašniku cigane. Janko je tako poslušal, da še sopsti ni mogel pravilno. Prašal je samo, ali imajo tudi konje. „Seveda, potrdi hlapec, same murčke.“

Drugi posli niso vedeli, zakaj da hlapec laže Jankotu. Zakaj nobenega murčka niso videli. Povedati pa vendar ni hotel nihče Jankotu, da se hlapec norčuje. Vedeli so, da ima hlapec vže kako hudomušno za ušesi, da bode speljal Jankota. Zakaj ta je bil družini marsikedar tudi v nepokoju. Zato so mu pa privoščili, če mu je hlapec včasih ponagajal.

Janko gre spat. Ali dolgo ni zaspal in premišljal je, kako bi kupil murčka. Imel je dva srebrnika. Jeden srebrnik je dobil od očeta, drugi od strijca. Morda za ta dva dobim murčka. Sklenil je, da poskusi, naj bode, kar hoče. V tem je zaspal. Celo noč se mu je sanjalo, kako vprega murčka, kako jaha in vozi z njim. Drugo jutro se pa izmuza iz hiše, da ni nihče vedel, kedaj. Šel je naravnost na pašnik k ciganom kupovat murčka. Tiščal je srebrnika v žepu. Večkrat ju je pogledal in smilila sta se mu, da prideta v ciganske roke. Ali murček je le murček, in premagala ga je želja do konjička, da mu ni bilo za denar.

Cigani so kuhali zajutrek, ko pride Janko na pašnik. Pred šotorom je ležal star cigan. Njegova žena je pestovala malo dete — črnega cigančka. Mlada ciganka je pa nesla vode v vrču h kotlu, pod katerim je gorel ogenj. Janku je upadlo srce in skoro jo je popihal nazaj. Ali murček mu je bil tako pri srci, da je premagal strah in se bližal ciganom. Videl je dva konja, vranca in belca. Vranec se je pasel, belca je pa držal za uzdo cigan in se pripravljaj, da ga opravi za pot. Murčka Janko ni videl. Toda mislil je, da ga imajo v šotoru. Tak konjiček se ne sme po noči pasti zunaj; lahko se izgubi ali pa zajde v nevarnost.

Približal se je trepetaje k šotoru. Sree mu je tolklo in komaj, komaj je mogel povedati ciganu, ki je malomarno slonel na svoji torbi in kadil tobak, da kupuje murčka, če mu ga prodajo.

„Koliko imaš denarja?“ praša ga cigan. Vsi drugi pa obstopijo in zvedavo gledajo Jankota. Ta vzame srebrnika iz žepa. Bila sta kar potna, tako ju je stiskal in menceal v žepu. Pokaže ju ciganu in pravi:

„Toliko dam za murčka.“

Cigan stegne roko po denarji in zadovoljno pokineca. Potem reče mali ciganki, naj gre v šotor po murčka. Janko si misli ves srečen: sedaj ga bom pa kar zajahal in bom prijezdil domov. Potem naj pa le hlapec zabavlja. Še pogledal ne bom več drugih konj in nič več ga ne bom prosil, da bi se vozil z njim in da bi me deval na tiste visoke, nerodne konje.

Toda kako je Janko debelo gledal, ko mu prinese ciganka — škorcea mesto konjička. Janko se brani in pravi, da hoče konja, ali pa denar; toda vse zastonj. Cigan zroji nad njim, češ, ali se bo norčeval in kupoval tak dečak konje pa za tak denar. „Tu imaš murčka! Temu škorceu je murček ime. Zna tudi govoriti mnogo besedij. Vzemi ga in molči, če ne, ne dobiš ne denarja ne murčka, da boš vedel, kedaj si se hotel norčevati z nami.“

Kaj je hotel Janko. Stisnil je ptiča pod pazduho in ves poparjen zapustil cigansko taborišče ter šel domov. Doma pa ni povedal strijeu, da je kupoval konje; rekel je, da je škorcea vjel na pašniku. In zares je bilo verjetno; ker škorec se je držal Jankota in vedno frčal za njim ter izgovarjal neumljive ciganske

besede. Jankota je pa pekla vest, ker je zapravil za škorca ves denar in ker ni prašal preje strijca za svèt ter rajši verjel porednemu hlapcu in ravnal po svoji pameti. Ali s tem še ni bilo konec njegove nesreče. Škorec murček je bil silno razposajen. Jankotu je delal še hude priglavice.

(Dalje prihodnjič.)

Sirota.

Ostalo dete je samo,
Samo na tužnem svetu,
Na pol golo, — oko solzno, —
V gomilo zre — k očetu.

Na grobu joka in ihti,
Roke k molitvi sklene,
Pobesi glavo in molči,
Kot evetka, kadar vene.

Pred letom dnij, ah, mamó so
V gomilo zakopali
In zraven nje očeta so
Pred tednom dnij dejali.

In Bog je videl to gorje,
Sirote se usmili, —
Zaspalo v joku dete je
Na mamini gomili.

Sirota sama — kam ne ve, —
Le k svojim na gomilo,
K očetu, k mami dete gre,
Da žalost bi utešilo.

Sanjalo sanje je sladke,
Da prišlo je k očetu,
Da mamó ljubo zopet zre,
Vso lepšo kot na svetu.

Na nebu mesec je sijal
In zvezde so svetile, —
Otrok je smrtno spanje spal,
Vse tuge so minile.

Lovšin.

Spomini iz otročjih let.

(Piše Ludovik Črnej)

3. Pod lastno streho.

Bežnik, dežnik, to je pravo veselje otročje! Kaj ne, da? O, saj vem, kako rad sem ga jaz imel. Ako se je le kak oblaček prikazal na nebu, vže sem prosil za dežnik. Ne sicer, da bi se bil deža bal, ampak — kar takó! Kaj prida mi niso dali v roke in — prav so imeli!

Z odprtim dežnikom sem navadno željno pričakoval deža. Večkrat sem zastonj upal, a včasí se je le ulilo. Oj, to je bilo veselje zame! Nad glavo mi je ropotalo, krog mene se je kar kadilo, a meni le ni mogel dež do živéga.

Pod platneno streho sem bil zadovoljnejši, nego marsikateri bogataš v svoji palači.

No, v časi se mi je pa tudi z dežnikom slabo godilo — kedar je bil namreč hud veter. Izpustil bi ne bil dežnika za vse nič ne, strahovati ga pa tudi nisem